

Verantwoording groepsrisico bestemmingsplan 'Uitbreiding Hommelheide fase 1'

Op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (verder Bevb), moet het groepsrisico worden betrokken in het vaststellingsbesluit van een bestemmingsplan waarbij een (beperkt) kwetsbaar object mogelijk wordt gemaakt. Het betreft een nieuw bestemmingsplan voor een deel van het recreatiepark 'Landgoed Hommelheide' gelegen binnen het bestemmingsplan 'Buitengebied Echt-Susteren'.

In het zuid-oosten, op ongeveer 20 meter afstand van het plangebied, zijn vijf ondergrondse hogedruk aardgastransportleidingen aanwezig.

Voor de aardgasleidingen is onderzoek verricht naar de risico's die hieraan zijn verbonden. Het betreft de separate bijlage 1 van de toelichting: de rapportage Externe veiligheid hoge druk aardgasleiding d.d. 21 augustus 2014, door AVIV B.V..

Op het terrein van Hommelheide zijn ook twee propaantanks aanwezig. Deze tanks hebben een zodanige inhoud, dat hiervoor de algemene regels van het Activiteitenbesluit gelden. Voor deze tanks is een verantwoording groepsrisico niet vereist. De tanks worden om die reden niet verder beschouwd.

Het bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord, verder VRLN, heeft op 8 december 2014 advies uitgebracht over het groepsrisico, de zelfredzaamheid en mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval (zie bijlage 2 van de toelichting).

Korte beschrijving van het plan

Landgoed Hommelheide is thans een vakantiepark met recreatiewoningen, luxe stacaravans en kampeerplaatsen. Initiatiefnemer wil de kampeerplaatsen omschakelen naar nieuwe recreatiewoningen en luxe stacaravans.

De totale uitbreiding omvat het realiseren van 193 recreatiewoningen en stacaravans verder recreatieverblijven). De uitbreiding van fase 1, die met dit bestemmingplan gerealiseerd wordt, maakt 105 recreatieverblijven mogelijk.

In onderstaande verbeelding is de locatie van het plan weergegeven op de ondergrond van de vigerende bestemmingen.

De hogedruk aardgastransportleidingen lopen parallel aan de zuidoost grens van het terrein. De ontwikkeling bevindt zich nagenoeg geheel in de zogenaamde 100%-letaliteitszone van de leiding.

Dubbelbestemming
leiding-ondergronds

Uitbreiding fase 1

Omvang en aard van de risico's

Het risico op effecten (c.q. slachtoffers) in de omgeving van een hogedruk aardgastransportleiding wordt veroorzaakt door een mogelijk incident waarbij de leiding door graafwerkzaamheden wordt beschadigd en een grote hoeveelheid aardgas vrijkomt dat ontsteekt. Het gevolg is een fakkelbrand die een hoge hittestraling tot gevolg heeft, vooral in de eerste 20 seconden. Daarna neemt de grootte van de fakkel snel af, door afnemende druk in de leiding. Bij directe blootstelling binnen een afstand van 225 meter zijn de effecten dodelijk.

Voor verder beschrijving van de scenario's wordt verwezen naar het advies van de VRLN.

Verantwoording groepsrisico

De opzet van de verantwoording van het groepsrisico is conform artikel 12 van het Bevb en bevat de volgende elementen:

- a) de huidige en toekomstige dichtheid van personen in het invloedsgebied;
- b) het groepsrisico per kilometer leiding en de bijdrage van de gewijzigde bestemming aan de hoogte van het groepsrisico;
- c) indien mogelijk, de maatregelen ter beperking van het groepsrisico die worden toegepast door de exploitant van de buisleiding die dat risico mede veroorzaakt;
- d) andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico en de voor- en nadelen daarvan;
- e) de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst;
- f) de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval;
- g) de mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied om zich in veiligheid te brengen indien zich een ramp of zwaar ongeval voordoet.

Het groepsrisico neemt meer dan 10% toe en is groter dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde. In onderhavige situatie (hoogste stijging van 0,131 naar 0,445) is een volledige verantwoording van het groepsrisico vereist.

a) en b) De huidige en toekomstige dichtheid van personen in het invloedsgebied en de hoogte van het groepsrisico.

De bevolking is geïnventariseerd ten behoeve van de berekening van het groepsrisico (zie voornoemde rapportage van AVIV). De personen dichtheid in het invloedsgebied van de kilometer aardgasleiding ter hoogte van de planlocatie is een gemengde samenstelling van wonen, werken en evenementen. Door de wijziging zal het aantal aanwezigen toenemen met 834 personen.

Het groepsrisico neemt door het gewijzigde gebruik toe. Het groepsrisico laat voor elke leiding afzonderlijk een eigen specifieke toename zien. Dit kan een verdubbeling zijn tot een verachtvoudiging. Het hoogste groepsrisico wordt gevonden bij de leiding A-521. Het groepsrisico stijgt hier van 0,131 tot 0,445 van de richtwaarde. De toename van het aantal slachtoffers stijgt voor deze leiding van 76 naar 116. Het totaal aantal mogelijke slachtoffers stijgt van 293 naar 576.

c) Getroffen maatregelen aan de risicobron

De VRLN adviseert om de buisleidingen in overleg met de leidingbeheerder, de Gasunie af te dekken. Het afdekken van de leidingen is een dure en ingrijpende maatregel. Omdat geen wettelijke grondslag aanwezig is voor het uitvoeren van deze maatregel, zal Gasunie deze niet uitvoeren. Bij de invoering van het Bevb in 2011, is een termijn van 3 jaar gesteld waarbinnen gerealiseerde knelpunten gesaneerd moesten worden. Ter plaatse van Hommelheide (bij de Weg naar Assendonk) zijn beschermplaten met signalering lint aangebracht en wordt strikte begeleiding van werkzaamheden toegepast. Dit is gebeurd om aanwezige knelpunten op het gebied van het Plaatsgebonden Risico op te lossen.

In het zuiden van Hommelheide, ter plaatse van de aanwezige propaantanks is nu nog een Plaatsgebonden Risico van 10^{-6} contour aanwezig van de A-520 leiding. De Gasunie heeft toegezegd, en is verplicht, deze te saneren zodra een omgevingsvergunning voor het realiseren van een recreatieverblijf wordt aangevraagd.

d) Andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico en de voor- en nadelen daarvan.

De voorgestelde ontwikkeling vindt plaats op een vakantiepark met binnenzwembad, zwembijver, wellness voorzieningen en horeca. Initiatiefnemer wil graag voldoen aan de groeiende vraag naar hoogwaardige vakantiewoningen. De ontwikkeling sluit daarbij aan op het gestelde in de Structuurvisie Echt-Susteren 2012-2025: *Recreatie is van toenemend belang voor de gemeente, zowel in het stedelijk gebied als in het buitengebied. Het (extensief) toeristisch en recreatief aanbod binnen de gemeente dient verder te worden ontwikkeld en vergroot. De gemeente wil zichzelf profileren als 'schakel in de Euregio'. Bij grootschaligere verblijfsrecreatie wil de gemeente een kwaliteitsslag*

realiseren. Dit betekent concreet dat de gemeente bestaande recreatiebedrijven in het buitengebied, zoals Hommelheide en Marisheem, zich op verantwoorde wijze wil laten doorontwikkelen. Nieuwe grootschalige verblijfsrecreatie in het buitengebied is in principe niet gewenst, omdat het huidige aanbod zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende is. Alleen initiatieven die onderscheidend en vernieuwend zijn maken kans op realisatie.

Het realiseren van de uitbreiding sluit daarmee naadloos aan op de visie van de gemeente. Onderzoek van alternatieve locaties past niet binnen deze visie.

e) de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst.

De externe veiligheidsrisico's zijn berekend voor de ontwikkeling van het hele recreatiepark. Het bouwen van meer recreatieverblijven dan de 193 die nu zijn voorzien is niet mogelijk. In de regels worden bovendien beperkingen gesteld aan de oppervlakte en hoogte van de woningen. Het groepsrisico kan op die manier niet verder toenemen.

f) De mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval.

Voor het bestrijden van de secundaire branden is het noodzakelijk dat voldoende bluswatervoorzieningen en opstelplaatsen voor brandweervoertuigen aanwezig zijn. Deze verplichting is verankerd in het Bouwbesluit. Dit wordt geregeld in de omgevingsvergunning. Het bestemmingplan zelf voorziet niet in de borging van de bluswatervoorzieningen.

De wettelijk vereiste opkomsttijd voor een locatie met logiesfunctie bedraagt 8 minuten. Op werkdagen kan het snel interventievoertuig in 8.30 minuten ter plaatse zijn, terwijl de eerste tankautospuut uit Susteren pas in 10.45 minuten arriveert.

De ambulance kan wel binnen de gestelde urgentie-tijd van 15 minuten aanwezig zijn.

De VRLN geeft aan dat binnen het 100% letaliteitsgebied, als gevolg van de grote hittestraling, geen mogelijkheden zijn om effectief op te treden. Wanneer een calamiteit met een gasleiding ontstaat, zal de druk op de hulpdiensten groot zijn, waardoor de hulpvraag het hulpaanbod kan overschrijden.

De hulpverlening richt zich dan op het blussen van secundaire branden, het verzorgen en transporteren van gewonden, het afzetten van het gebied en opvang.

g) De mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied om zich in veiligheid te brengen indien zich een ramp of zwaar ongeval voordoet.

Het bestuur van de Veiligheidsregio adviseert de zelfredzaamheid verder te verbeteren door:

- 1) bouwkundige maatregelen te treffen aan de woningen waardoor deze beter bestand zijn tegen hittestraling en/of een drukgolf (zie advies Veiligheidsregio);
- 2) vluchtmogelijkheden van de bron af te situeren;
- 3) verzamelplaatsen in te richten die geschikt zijn voor een dreigende fakkelbrand;
- 4) woningen en chalets die geschikt zijn voor verminderd zelfredzame personen zo ver mogelijk van de buisleiding af te plaatsen.

Beleidsvisie Externe Veiligheid

In december 2012 is de Beleidsvisie Externe Veiligheid Echt-Susteren, verder Beleidsvisie, vastgesteld. In deze Beleidsvisie zijn een aantal richtsnoeren vastgelegd die een wezenlijke invulling vormen van de beleidsruimte voor de verantwoording groepsrisico. In het vooroverleg heeft het college, in lijn met de beleidsvisie toegezegd, zie bijlage bij brief principemedewerking verstuurd bij de brief van 16 april 2014, mee te werken aan de ontwikkeling wanneer initiatiefnemer zorgt voor:

- voldoende vluchtmogelijkheden van de risicobron af;
- verzamelplaatsen;
- toegangswegen voor de brandweer zijn geborgd;
- woningen, speciaal geschikt voor verminderd zelfredzame personen, niet binnen een afstand van 200 meter van de buisleiding worden geprojecteerd.

Bouwkundige maatregelen

Het inrichten van verzamelplaatsen in dit gebied vereist strenge brandwerende maatregelen die verder gaan dan het Bouwbesluit. In het bestemmingsplan of de omgevingsvergunning kunnen geen

bouwkundige maatregelen worden opgenomen die verder gaan het Bouwbesluit. In dat geval prevaleert het Bouwbesluit en kunnen deze maatregelen niet afgedwongen worden. De geadviseerde maatregelen van de VRLN onder punt 1) bouwkundige maatregelen en 3) verzamelplaatsen, kunnen om die reden niet worden geborgd in het bestemmingsplan.

Zelfredzaamheid

De zelfredzaamheidsstrategie voor personen binnen 225 meter van de aardgasleiding bestaat uit vluchten. Schuilen biedt binnen deze zone slechts beperkt/tijdelijk bescherming.

De zelfredzaamheid van de aanwezige personen wordt als goed beoordeeld. De locatie wordt niet specifiek bedoeld voor mensen die verminderd zelfredzaam zijn.

Het realiseren van woningen, VRLN punt 4) die speciaal bedoeld of aangepast zijn voor verminderd zelfredzame personen wordt door het stellen van regels in het bestemmingsplan voorkomen.

Vluchtwegen van de buisleidingen af

Ten aanzien van de vluchtwegen en de aanduiding daarvan is een voorwaardelijke verplichting opgenomen in de regels. Het realiseren van woningen/recreatieverblijven tot 200 meter afstand van de ondergrondse buisleidingen is pas toegestaan wanneer hieraan is voldaan. Hiermee wordt punt 2) van het advies van de VRLN in het bestemmingsplan geborgd.

Toegangswegen voor de brandweer

Net als het voorgaande punt worden ook deze met een voorwaardelijke verplichting opgenomen in de regels.

Daarnaast bevat ook het Bouwbesluit direct werkende voorschriften waaraan opstelplaatsen voor de Brandweer moeten voldoen.

Conclusie

Het plangebied kent risico's als gevolg van de nabijheid van de hogedruk aardgasleidingen. De gemeente wil met uitbreiding van Landgoed Hommelheide een kwaliteitsslag realiseren. Ongeacht het uitvoeren van de bovengenoemde maatregelen blijft een restrisico aanwezig en kunnen slachtoffers vallen bij een calamiteit.

Gelet op het vorenstaande acht het bestuur voldoende aandacht te hebben besteed aan het groepsrisico en aanvaardt het restrisico op mogelijke effecten die niet verder te beperken zijn.

Bijlagen: Advies Veiligheidsregio Limburg-Noord van 8 december 2014
 Bijlage brief principemedewerking verstuurd bij de brief van 16 april 2014